

Arts i museus, vanitats

M'explicaré a poc a poc, una cosa darrere de l'altra. En primer lloc, i si no vaig errat, hom entén habitualment per "art contemporani" el conjunt de la pintura i escultura –o artefactes i objectes equivalents– produïdes d'ençà del temps dit "de les avantguardes". A partir, si fa no fa, de la primera dècada del segle passat, quan apareixen el fauvisme, l'expressionisme i el cubisme, i Picasso pinta, el 1907, les *Senyorettes d'Avinyó*. Com és ben conegut, i expliquen els llibres oportuns, a continuació vingueren el futurisme, el suprematisme, el dadaisme, el constructivisme, l'ultraisme, el surrealisme i altres ismes menors fins als anys trenta, seguits dels ismes corresponents entre els quaranta i aquest inici de segle XXI en què, gràcies a Hermes o Mercuri, déu del comerç, tot es despatxa, es compra i es ven, s'exposa en galeries i es penja als museus o es presenta en recipients plens de formol. Molta gent seriosa i documentada pensa que després de les avantguardes històriques hi ha hagut ben poques novetats (com en literatura després de Joyce, Kafka o Pirandello), que l'art de les primeres dècades del segle XX és l'expressió pròpiament clàssica del nostre temps, que la verdadera modernitat i contemporaneïtat és, paradoxalment, un invent dels nostres avis i besavis, i per tant que ara mateix no estem en condicions d'inventar res que siga de veritat contemporani o modern. És una idea. Qui sap si l'expressió més autèntica d'allò que anomenem "arts" plàstiques o visuals no és, en els nostres dies, el món de la moda, la indumentària femenina, les *top-models* i les desfilades permanents. Solen oscil·lar entre l'estètica *fauve*, el *pop-art* i la pura aparença surrealista. En qualsevol cas, tot l'art anomenat modern o contemporani, mirat amb perspectiva i fins i tot incloent-hi (cosa que hom, injustament, no sol fer) les expressions "extra-modernes", tradicionals, post-impressionistes i les diverses variants més o menys acadèmiques, no passa de ser l'art plàstic, o una part de l'art plàstic, del segle que s'acabà fa quinze anys, i sembla que no té traça de deixar de ser "contemporani", qualsevol cosa que això signifiqui. La història de l'art "occidental", el que considerem pròpiament nostre, comença de manera remota i puntual amb Egipte o amb els grecs, segons com es mire, i de manera pròxima i continuada amb la pintura

Joan Francesc Mira

i l'escultura del romànic. És a dir, amb una multitud d'artistes amb nom o sense nom (els "noms" comencen amb Giotto i es multipliquen amb el Renaixement), i amb unes formes de pintar i de tallar pedra o fusta que han tingut tanta continuïtat i

tanta importància en el seu nivell "popular" i anònim com en el "culte" i de firma acreditada. O més.

Dit d'una altra manera: les catedrals, esglésies i ermites, palaus, cases i llotges, amb tota la pintura i escultura que contenen, més la infinita varietat dels objectes teixits, brodats, pintats o esculpits, de la ceràmica a la imatgeria i a tot allò que anomenem "materials etnogràfics", tot això, al costat de les obres "grans" i prestigioses, forma el patrimoni artístic, plàstic, estètic, de la civilització que hem heretat. I ara vindria la pregunta: al costat de les inversions públiques que es fan en la conservació i difusió de l'"art contemporani", quin és el volum de diners públics invertits *en tota la resta*? Ja és ben curiós –i producte de qui sap quina extrapolació ideològica o de quin orgull i quines vanitats– que cada ciutat d'alguna importància es trobe com qui diu obligada a construir, a còpia d'abundantíssims milions, el seu propi museu d'art contemporani. Com si fóra una expressió imprescindible de cultura pública i de modernitat. Com si haguérem de posseir també auditoris de música contemporània, teatres de dramaturgia contemporània o, en l'extrem grotesc, biblioteques de literatura contemporània. I no importa mai ni el cost de la construcció del sumptuós contenidor, ni el preu de compra del contingut (comparativament escàs i en gran part irrellevant: la realitat no dóna per omplir tants museus i tan grans, i hom ha de posar-hi allò que pot o que troba), ni el pressupost del manteniment anual en relació amb l'ús i la utilitat pública. És més curiós encara, és escandalós, que l'administració pública *sempre que vol* troba diners abundants per a aquest art i els seus esplèndids museus i tan rarament en troba, de manera adequada i condigna, per a tota la resta del patrimoni artístic. Sovint, en comptes d'un edifici nou, podrien afegir alguna sala més als museus ja existents, per instal·lar-hi dignament les poques obres "contemporànies" disponibles i d'algun valor. Però no ho fan. Per pura vanitat i per desordre profund de les idees, no per cap altra raó.

"Ja és ben curiós que cada ciutat d'alguna importància es trobe com qui diu obligada a construir, a còpia d'abundantíssims milions, el seu propi museu d'art contemporani. Com si fóra una expressió imprescindible de cultura pública i de modernitat"